

Informační zpráva za měsíc duben 2019

Obsah zprávy

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 3009/2017-282, ze dne 13.12.2018
Náhrada škody ..... [str. 2]

II. K judikatuře

Podrobnější informace k materiálům z části I. této zprávy ..... [str. 2 až 4]

III. K některým vybraným otázkám

1) K otázce odpovědnosti za škodu způsobenou pádem stromu ..... [str. 4 až 5]

2) K otázce, zda má SVJ povinnost zpřístupnit infrastrukturu uvnitř domu pro rozvod internetu ..... [str. 5 až 10]

IV. Články a názory

1) Desatero oddlužovací novely ..... [str. 10 až 26]

2) Malý dopravní význam aneb které komunikace (chodníky) nepodléhají povinné zimní údržbě? ..... [str. 26 až 33]

V. Nové právní předpisy

Duben 2019 (od částky 37 do částky 48 24.4. 2019) ..... [str.33 až 34]

I.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č. j. 25 Cdo 3009/2017 - 282, ze dne 13.12.2018
Náhrada škody

II.

K judikatuře

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č. j. 25 Cdo 3009/2017 - 282, ze dne 13.12.2018
Náhrada škody

Obchodní společnost, zabývající se distribucí plynu jako žalobkyně žalovala svoji odběratelku a žalobou se domáhala svého nároku na **náhradu za neoprávněný odběr plynu**.

Okresní soud uložil žalované, aby zaplatila žalobkyni cca 94 tis. Kč s příslušenstvím. Vyšel ze zjištění, že jeden ze spoluvlastníků domu zemřel, jeho syn druhý spoluvlastník byl v té době nezvěstný a jediný, kdo měl v uvedeném období do nemovitosti přístup, byla žalovaná, bývalá manželka druhého spoluvlastníka. Soud vzal za prokázané, že žalovaná užívala nemovitost, do níž byl dodáván plyn podle smlouvy se zesnulým spoluvlastníkem a dodávka fakticky pokračovala i po jeho smrti, kdy žalovaná plyn nadále odebírala. Dovodil, že odběratelkou byla žalovaná, již uložil povinnost zaplatit částku, která tvoří cenu plynu odebraného v předmětném období v množství zjištěném z měřicího zařízení na plynovodu. Námitku žalované, že je nárok promlčen, soud neakceptoval s tím, že se opírá o fakturu splatnou dne 30. 6. 2009 a žaloba byla ve věci podána dne 24. 1. 2012, tedy před uplynutím tříleté promlčecí doby.

K odvolání žalované Krajský soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni nižší částku, cca 24 tis. Kč se zákonným úrokem z prodlení. Ohledně další náhrady, ve výši cca 69 tis. Kč s příslušenstvím žalobu zamítl, protože došel k názoru, že ke dni podání žaloby již uplynula tříletá objektivní promlčecí doba.

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil rozsudek odvolacího soudu ve výroku, jímž byla žaloba zamítnuta. Vytkl mu, že nezvažil objektivní promlčecí dobu desetiletou, neboť ze skutkových zjištění se může podávat i případný nepřímý (či přímý) úmysl žalované při neoprávněném odběru. Věc mu vrátil k dalšímu řízení, aby se kromě posouzení možného úmyslu vypořádal i s otázkou promlčení nároku v subjektivní dvouleté lhůtě

Krajský soud poté rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu na zaplacení dalších cca 69 tis. Kč s příslušenstvím opět zamítl. Uzavřel, že žaloba byla podána před uplynutím

dvouleté subjektivní lhůty. Nedovodil, že by žalovaná škodu způsobila úmyslně, neboť z jejího opomenutí uzavřít novou smlouvu o odběru plynu nelze automaticky dovozovat, že byla srozuměna s neoprávněným obohacením. Vyložil rozdíl mezi nepřímým úmyslem, který vyžaduje aktivní kladný vztah k výsledku jednání, a vědomou nedbalostí. Odkázal také na judikaturu Ústavního soudu, podle které sama lhostejnost ve vztahu k následku nestačí k naplnění volní složky nepřímého úmyslu

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Odkazuje na protokol o jednání, ze kterého se podává, že žalovaná je ochotná uhradit vyúčtování, a že v roce 2007 žádala o přihlášení dodávky plynu na svou osobu, což jí nebylo umožněno, neboť dodavateli plynu nedoložila své právo k užívání nemovitosti. Věděla tedy, že právo k odběru plynu nemá, přesto jej odebírala.

Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je přípustné pro rozpor napadeného rozhodnutí s judikaturou dovolacího soudu v otázce zavinění.

Dále pak bylo nutno posoudit celou věc podle zákona č.40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť k jednání, ze kterého vzešla škoda, došlo před 1. 1. 2014. Podle § 106 tohoto znění obč. zák. právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. [odst. 1]. Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví [odst. 2].

Zavinění je právní naukou definováno jako vnitřní, psychický vztah jednatelů k jeho vlastnímu protiprávnímu jednání a k výsledku tohoto jednání. Je založeno jednak na prvku poznání, spočívajícím ve vědomosti a předvídání určitého výsledku, jednak na prvku vůle, spočívajícím v tom, že subjekt projevuje svou vůli tím, že něco chce, ale také tím, že je s něčím srozuměn. U úmyslu platí, že buď škůdce věděl, že škodu způsobí a chtěl ji způsobit (přímý úmysl), anebo byl s tímto důsledkem srozuměn (nepřímý úmysl).

Podle odvolacího soudu z toho, že žalovaná po smrti původního odběratele neuzavřela novou smlouvu o odběru plynu, nelze dovozovat její srozumění se škodlivým následkem. Tento závěr je nesprávný.

Žalovaná bez smluvního podkladu odebrala cizí věc (energii). Je přitom zřejmý úmysl žalované, pokud bylo zjištěno, že po smrti smluvního odběratele, jímž byl její bývalý tchán, se neúspěšně pokusila o uzavření smlouvy o dodávce plynu na své jméno, a přesto poté pokračovala v odběru bez smlouvy; nelze mít tedy pochyby o její vědomosti, že jí právo k odběru plynu nenáleží. Ostatně, i kdyby žalovaná nedala najevo, že si je vědoma nutnosti mít uzavře-

nou smlouvu, musela mít jako každá běžná dospělá osoba průměrných vlastností povědomí, že zemní plyn není volným statkem, že jej lze odebírat jen na základě uzavřené smlouvy a že se za jeho odběr platí.

Odvolací soud ničím nepodložil svůj závěr o pouhé nedbalosti žalované, především nevysvětlil, zda vůbec a případně na základě čeho mohla spoléhat, že se nedopouští neoprávněného odběru a že jím nezpůsobí škodu.

Právní názor odvolacího soudu o nedbalostním jednání žalované je tedy věcně nesprávný, a rozsudek založený na závěru o promlčení nároku v tříleté objektivní promlčecí době neobstojí. Dovolací soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Právní věta: *Odebíral-li odběratel plyn navzdory tomu, že neměl uzavřenou smlouvu o odběru, přičemž věděl, že tak činí bez právního důvodu, musel být srozuměna i s neoprávněností svého počínání, jimiž naplnil znaky neoprávněného odběru podle § 74 odst. 1 písm. a) energetického zákona, i se způsobením škody dodavateli plynu. Takové jednání nelze považovat za lhotejné, a tedy pouze nedbalostní.*

Celý text judikátu lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/nahrada-skody-109165.html>

(náhled 17.4. 2019)

III.

K některým vybraným otázkám

1) K otázce odpovědnosti za škodu způsobenou pádem stromu

Spadne-li strom na pozemek jiného vlastníka a způsobí tím škodu na majetku či zdraví třetí osoby, je nutné zkoumat **příčinu** takového pádu. Pokud strom spadne (výlučně) **vlivem povětrnostních podmínek**, je nutné posuzovat odpovědnost vlastníka pozemku podle ustanovení [§§ 2900 – 2902 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) (dále jen „občanský zákoník“). Pokud strom či jeho větve spadnou samy, bez vnějších vlivů, je nutné odpovědnost vlastníka stromu posoudit podle ustanovení [§ 2937 občanského zákoníku](#).

Vlastník stromu má v rámci generální prevence povinnost počínat si tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na právech třetích osob. Nejedná se o absolutní povinnost počínat si tak, aby za všech okolností byla vyloučena možnost pádu stromu či jeho větví. Vlastník stromu je ovšem povinen postupovat při správě svého majetku natolik obezřetně, jak lze vzhledem ke konkrétní situaci na něm požadovat. V případě starších, vzrostlých, či škůdci napadených stromů je

Asociace občanských poraden, z.s.

Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3

IČO 65998642

Tel: 284 019 220

Email: aop@obcanskeporadny.cz

www.obcanskeporadny.cz

odůvodněna potřeba důkladnější péče vlastníka, který musí zvolit pro něj dostupná a dostatečně účinná preventivní opatření.

Pokud strom spadne na sousední pozemek sám, bez vnějších vlivů, pak podle ustanovení § 2937 občanského zákoníku odpovídá za škodu **vlastník stromu**, resp. vlastník **pozemku, na kterém strom roste**. Vlastník pozemku, resp. stromu, se může ubránit povinnosti k náhradě škody, pokud prokáže, že nezanedbal náležitý dohled, tj. že vykonával své vlastnické právo řádně. Vlastník pozemku musí prokázat, **že s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem nemohl pád stromu předvídat a ani mu zabránit**.

Liberační důvod je dán **kvalitou prováděného dohledu**. Škůdce se může povinnosti k náhradě škody zprostit, pokud prokáže, že nezanedbal náležitý dohled. V případě sporu je na uvážení soudu, aby určil, zda byl strom náležitě udržován, ošetřován a zejména pak, zda byl pravidelně prováděn výchovný a bezpečnostní řez zdravého stromu. U napadeného a nemocného stromu je nutné jeho včasné pokácení.

Konstrukce odpovědnosti za škodu je v daném případě obdobná, jako za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, protože je i v současné době v principu použitelná judikatura vycházející z ustanovení § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ¹⁾. **V současné době se ovšem obrací důkazní břemeno, poškozený prokazuje vlastnictví stromu a tedy určení odpovědného subjektu**, případně též skutečnosti vylučující povětrnostní vlivy. Následně je na škůdci, aby prokázal existenci liberačního důvodu, pakliže svou odpovědnost za škodu odmítá.

---

¹⁾ viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.8.2010 č.j. 25 Cdo 1644/2008, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.2.2013, č.j. 25 Cdo 3354/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4.12.2013, sp.zn. 25 Cdo 2508/2012

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-za-skodu-zpusobenou-padem-stromu-109195.html> (náhled 17.4. 2019)

2) K otázce, zda má SVJ povinnost zpřístupnit infrastrukturu uvnitř domu pro rozvod internet

Český telekomunikační úřad (ČTÚ) vydal v prosinci 2018 své první rozhodnutí ve sporu o přístup k fyzické infrastruktuře uvnitř budovy podle zákona č. 194/2017 Sb., o opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a o změně

některých souvisejících zákonů. Tento zákon nabyl účinnosti v červenci 2017. Doposud ovšem chybí praktické zkušenosti s uplatňováním těchto pravidel v praxi. První aplikační zkušenost naznačuje, že i přes deklarovaný účel dané úpravy nemusí být zavádění vysokorychlostních sítí v domech s bytovými jednotkami vždy snadné.

Zákonná úprava

Zákon č. 194/2017 Sb., o opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací („zákon č. 194/2017 Sb.“) je transpozicí *Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/61/EU o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací*. Do českého právního řádu přinesl několik nových povinností **pro vlastníky síťové infrastruktury a majitele domů**.

Povinné subjekty dle tohoto zákona musí umožnit provozovateli veřejné komunikační sítě přístup ke své infrastruktuře. Smyslem této úpravy je využít existující infrastruktury pro umístění kabelových nebo bezdrátových sítí při výstavbě nových vysokorychlostních sítí elektronických komunikací. Za vysokorychlostní sítě se považují ty, které umožňují poskytovat služby připojení o rychlosti **nejméně 30 Mb/s**.

Právní úprava dopadá na poměrně širokou škálu **povinných osob**. V první řadě to jsou provozovatelé veřejných komunikačních sítí. Dále sem patří provozovatelé infrastruktury pro přepravu, přenos nebo distribuci plynu nebo elektřiny, včetně veřejného osvětlení, rozvodů tepelné energie, rozvodů vody a provozovatelé železniční, silniční, přístavní a letištní infrastruktury. Konečně sem patří i vlastníci infrastruktury (**např. vlastníci budov**) či subjekty s jinými právy k této infrastruktuře.

Povinné osoby mají povinnost umožnit přístup ke své fyzické infrastruktuře. **Fyzickou infrastrukturou** se ve smyslu zákonné definice rozumí prvky sítě, které jsou určeny k umístění jiných prvků sítě, aniž by sám stal aktivním prvkem. Jedná se o tzv. pasívní prvky, mezi které patří **potrubí, stožáry, kabelovody, kolektory, vstupní šachty, rozvodné skříně, budovy, anténní nosiče, věže a podpůrné konstrukce**.

Druhou specificky definovanou kategorií je fyzická infrastruktura **uvnitř budovy**. Ta musí být vhodná **k umístění kabelových nebo bezdrátových přístupových sítí** uvnitř budovy, pokud jsou přístupové sítě způsobilé poskytovat služby elektronických komunikací a propojovat přístupový bod budovy s koncovým bodem sítě v prostorách koncového uživatele.

Přístup musí být umožněn **k pasivní infrastruktuře**. Nelze požadovat přístup **k aktivní infrastruktuře, za kterou jsou považovány kabely**. Podstatný je i účel. Přístup lze požadovat **jen pro budování prvků vysokorychlostních sítí elektronických komunikací** (sítě o rychlosti nejméně 30 Mb/s.). **Oprávněný nemá právo žádat o přístup pro jiný účel.**

Právní úprava stanoví **proceduru pro vyřizování žádostí o přístup**. Procedura se částečně liší, pokud jde o přístup k infrastruktuře uvnitř budov a jiné venkovní infrastruktuře (např. stožáry, kolektory, věže). Žádost o přístup musí být **vždy písemná**. Přílohou žádosti musí být návrh na uzavření smlouvy, v níž musí žadatel vymezit fyzickou infrastrukturu, k níž požaduje přístup, uvést cenu za přístup a další práva a povinnosti stran. Vzor smlouvy publikoval Český telekomunikační úřad (ČTÚ) na svých internetových stránkách: <https://www.ctu.cz/smlouva-o-pristupu-k-fyzicke-infrastrukture>. Nicméně vzor smlouvy o přístupu k fyzické infrastruktuře uvnitř budovy neuveřejnil, protože to nebylo zákonem uloženo.

Žádost o přístup může povinná osoba odmítnout z některého ze zákonem stanovených důvodů (§ 5 zákona č. 194/2017 Sb.). Spektrum těchto důvodů je poměrně široké. Patří sem **technická nevhodnost fyzické infrastruktury, právní překážky dostupnosti, rizika závažného vzájemného rušení služeb, dostupnost jiných možností přístupu, zjevně nepřiměřený požadavek, a bezpečnostní důvody**. Následně může oprávněný požádat ČTÚ o rozhodnutí takového sporu. ČTÚ musí o sporu rozhodnout **do 4 měsíců, resp. 2 měsíců**.

Předmět sporu

V předmětném sporu ČTÚ posuzoval žádost provozovatele veřejné komunikační sítě o přístup k fyzické infrastruktuře uvnitř domu podle § 14 zákona č. 194/2017 Sb. Předmětem žádosti bylo zpřístupnění systému vodících lišt, šachet, horizontálních a vertikálních chrániček a přivazovacích žebříků v 1. PP pro vedení inženýrských sítí v nemovitosti spravované povinným. Žadatel chtěl získat přístup za stejných podmínek jako ostatní operátoři v tomto domě. Požadoval bezplatný přístup, protože i ostatní operátoři za využívání infrastruktury nic neplatili. Žádost byla adresována vůči společenství vlastníků jednotek jako správci infrastruktury v domě.

Žádost o uzavření smlouvy byla ze strany ČTÚ z řady důvodů zamítnuta.¹⁾ Povinnost uzavřít smlouvu o přístupu nebyla společenství uložena z několika důvodů. Předně nebylo prokázáno, že společenství vlastníků jednotek je povinnou osobou ve smyslu zákona. ČTÚ nepovažoval za prokázané ani to, že požadavek směřuje k podpoře budování vysokorychlostní sítě elektronických komunikací. Navíc bylo zjištěno, že kapacita části infrastruktury uvnitř budovy, ke které požadoval přístup, je již vyčerpaná.

Kdo je povinnou osobou podle zákona č. 194/2017 Sb.

První otázkou, kterou se správní orgán v řízení zabýval, bylo, zda společenství vlastníků domu je povinnou osobou ve smyslu § 2 písm. c) zákona č. 194/2017 Sb., tzn., zda odpůrci svědčí pasivní legitimace. Žadatel měl za to, že společenství vlastníků domu je povinnou osobou, protože jde o subjekt zastupující vlastníky nemovitosti a žádost se týkala infrastruktury, která je součástí domu. Správní orgán se však nespokojil s tímto odůvodněním. Určení po-

vinné osoby tímto způsobem považoval za nedostatečné, protože nebylo možné postavit najisto, že se jedná o vztah o mezi oprávněnou a povinnou osobou.

Daný případ se týkal infrastruktury umístěné v domě. Z možných povinných osob uvedených v definici v § 2 písm. c) připadala do úvahy aplikace **bodu 5 - vlastník fyzické infrastruktury**, příp. osoba oprávněná z jiných práv k této fyzické infrastruktuře.

U domů rozdělených na bytové jednotky (v bytovém spoluvlastnictví) se skutečně nabízí řešení, že povinnou osobou by mohlo být společenství vlastníků jednotek (SVJ). SVJ je ve smyslu § 1190 občanského zákoníku („*Osobou odpovědnou za správu domu a pozemku je společenství vlastníků. Nevzniklo-li společenství vlastníků, je osobou odpovědnou za správu domu správce.*“) osobou odpovědnou za správu domu a pozemku. Správa domu a pozemku zahrnuje vše, co nenáleží vlastníku jednotky a co je v zájmu všech spoluvlastníků nutné nebo účelné pro řádnou péči o dům a pozemek jako funkční celek a zachování nebo zlepšení společných částí ²⁾. Správa domu v sobě zahrnuje správu domu jako celku a současně i správu společných částí. Pro výklad je významný pojem „společných částí“. Pro odstranění pochybností občanský zákoník stanoví právní domněnku, **podle níž se má za to, že správa se vztahuje i na společné části, které slouží výlučně k užívání jen některému spoluvlastníku (§ 1189 odst. 2 o.z.)**. Z uvedeného plyne, že SVJ se má starat o společné části domu a nachází se tak v postavení **zákonného správce** společného majetku ³⁾. V záležitostech správy domu a pozemku náleží SVJ oprávnění být účastníkem v soudních i správních řízeních. Proto i ve správních řízeních ve sporech o přístup k infrastruktuře podle uvedeného zákona SVJ **může mít postavení účastníka řízení**. Na základě uvedeného lze uzavřít, že **SVJ bude povinnou osobou (tj. bude mu svědčit pasivní legitimace) za předpokladu, jestliže fyzická infrastruktura, k níž se bude žádost vztahovat, tvoří společnou část domu**.

Vlastnictví infrastruktury v domě a její správná identifikace

V souvislosti s určením povinné osoby ČTÚ v uvedeném řízení považoval za nutné postavit na jisto, že správcem infrastruktury uvnitř dotčeného domu, k němuž žadatel požadoval přístup, je uvedené společenství vlastníků jednotek. Nastolil přitom tezi, že je obvyklé, že jednotlivé prvky infrastruktury v domě, zejména vodicí lišty, kabelové šachty, kabelové chráničky, nosné žebříky apod., nejsou automaticky součástí budovy, ale jsou pasivními prvky v budově již instalované sítě elektronických komunikací a jako takové jsou ve vlastnictví majitele této sítě ⁴⁾. V této souvislosti se nespokojil pouhým tvrzením žadatele, že veškerá infrastruktura uvnitř budovy je součástí budovy a tudíž ve spoluvlastnictví vlastníků jednotek (tj. ve správě SVJ). Naopak po žadateli požadoval, **aby prokázal, že dotčená infrastruktura uvnitř budovy je součástí budovy (ve spoluvlastnictví vlastníků jednotek)**. Svůj právní názor založil na tom, že navrhovatel nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno. **Nestačí proto, že napíše, že nějaká infrastruktura je v majetku budovy nebo že je součástí budovy a v majetku spoluvlastníků**. V daném případě navrhovatel neunesl své důkazní břemeno.

Uvedený požadavek na prokazování vlastnictví fyzické infrastruktury lze považovat přinejmenším za sporný. Správní řízení dle zákona č. 194/2017 Sb. je řízením sporným ve smyslu § 141 správního řádu. Pro dokazování ve sporném řízení platí modifikované pravidlo podle § 141 odst. 4 správního řádu. Ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy, a není tak zpravidla povinen vyhledávat z vlastní iniciativy důkazní prostředky⁵⁾. Podle názoru autora ani v tomto řízení nelze zcela opustit **zásadu materiální pravdy** ve smyslu § 3 správního řádu („*Nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*“), kterou je správní orgán vázán. Zásada materiální pravdy se projevuje v dokazování. Podle § 52 správního řádu jsou účastníci povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení, přičemž správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Správní orgán má postupovat z úřední povinnosti (ex officio) tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jestliže tedy účastníci neuvedou na podporu svých tvrzení příslušné důkazy, musí si je opatřit správní orgán z moci úřední sám. Ostatně i samotné ustanovení § 141 odst. 4 správního řádu stanoví: „*Pokud navržené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné.*“ Oprávněná osoba dle zákona č. 194/2017 Sb. se nachází v postavení, které jí neumožňuje získat přesné informace o vlastnictví fyzické infrastruktury v domě, a jakmile se její snaha získat přístup dostane do sporové fáze, nikdo jí informace dobrovolně neposkytne. Domnívám se proto, že v rámci tohoto sporného řízení by mělo postačovat, že navrhovatel označí infrastrukturu, k níž žádá přístup, bez dalšího dokazování. Vlastníka infrastruktury by měl zjistit správní orgán vlastní činností během správního řízení.

Další výtkou byla nedostatečná specifikace infrastruktury uvnitř budovy, ke které navrhovatel požadoval přístup. Podle § 14 odst. 2 zákona č. 194/2017 Sb. se vyžaduje, aby přílohou žádosti o přístup byl **návrh na uzavření smlouvy obsahující vymezení infrastruktury, návrh projektu a časový průběh jeho provedení**. Podle ČTÚ **nestačí** obecně uvést, že jde o žebříky, lišty a stoupačky v domě. Pro vydání rozhodnutí musí být infrastruktura identifikována natolik přesně svým umístěním v budově, velikostí apod., **aby v případě potřeby mohlo být toto rozhodnutí předmětem správní exekuce**. Takový požadavek lze považovat za legitimní. Nicméně přehnané formální požadavky kladené na identifikaci infrastruktury v domě popírají smysl této právní úpravy. Podle názoru autora tohoto pojednání by z hlediska určitosti mělo postačovat doložit žádost jednoduchým popisem a zákresem umístění infrastruktury v domě.

Závěrem

Rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu ukázalo, že žadatelé o přístup to nebudou mít jednoduché. Pro získání přístupu k fyzické infrastruktuře musí překonat řadu procesních překážek. Musí prokázat, že jednají skutečně s povinnou osobou. V domě rozděleném na jednotky to nemusí být vždy jednoznačné. Společenství vlastníků jednotek, které dům spravuje, se

nachází v postavení povinné osoby za předpokladu, že infrastruktura tvoří společné části domu. Otázka vlastnictví infrastruktury v domě hraje důležitou roli. ČTÚ je toho názoru, že žadatel musí v řízení prokázat, že infrastruktura je součástí domu, jinak nelze rozhodnutí vydat. Naproti tomu vlastník infrastruktury je v jednodušší pozici. Zákonná úprava mu poskytuje řadu důvodů, pro které může žádost o přístup odmítnout.

Uvedené obtíže s žádostí o přístup mohou vznikat zejména v bytových domech staršího data, kde taková infrastruktura může chybět nebo další umístění kabelů může být technicky problematické. Naopak u nových bytových domů (se dvěma a více jednotkami) nebo i v nově rekonstruovaných budovách by nemělo zřízení přístupů k rozvodům v domě nic bránit. Tyto budovy a domy musí být na základě požadavku zákona č. 194/2017 Sb. povinně vybaveny infrastrukturou pro vysokorychlostní sítě elektronických komunikací automaticky, a to včetně přístupového bodu pro připojení, které budou tvořit součást domu.

---

¹⁾ Rozhodnutí Předsedy Rady Českého telekomunikačního úřadu ze dne 14.12.2018, č.j. : ČTÚ-6 834/2018-606/XVII. vyř.

²⁾ Viz zákonná definice správy domu a pozemku v § 1189 odst. 1 věta první o.z. a také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.3.2014, č.j. 4 As 149/2013-31.

³⁾ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, čj. 1 As 38/2011-146.

⁴⁾ Rozhodnutí Předsedy Rady Českého telekomunikačního úřadu ze dne 14.12.2018, č.j.: ČTÚ-6 834/2018-606/XVII. vyř.

⁵⁾ Rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 5 A 142/2013-68. ze dne 28.2.2018.

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/ma-spolecenstvi-vlastniku-jednotek-povinnost-zpristupnit-infrastrukturu-uvnitru-domu-pro-rozvod-internetu-109131.html>

(náhled 19.4. 2019)

IV.

Články a názory

1) Desatero oddlužovací novely

Autor této zprávy je toho názoru, že následující článek by mohl doplnit přednášku JUDr. Barákové na pražském dubnovém školení, protože lépe vystihuje problematiku

Asociace občanských poraden, z.s.

Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3

IČO 65998642

Tel: 284 019 220

Email: aop@obcanskeporadny.cz

www.obcanskeporadny.cz

oddlužení pro potřeby občanských poraden. Autor této zprávy má zato, že tento vybraný článek obsahuje konkrétní informace o tématu oddlužení a zevrubně předkládá čtenáři dostatečnou orientaci v ne zcela zdařilé podobě oddlužovací novely účinné od 1.6. 2019, publikované pod č. 31/2019 Sb.

Právě začínající rok bude pro insolvence (po loňské přestávce) dalším v řadě, kdy dochází díky legislativním úpravám ke změnám v pravidlech jejich administrace, a to ke změnám nikoliv jen kosmetickým. Kromě toho, že se letos zřejmě (k nelibosti soudů a přes jistou nepřipravenost technického řešení ze strany Ministerstva spravedlnosti) již opravdu spustí (centrální) generátor (náhodného) přidělování nových insolvenčních věcí do jednotlivých soudních oddělení, resp. jednotlivým soudcům slovy zákona tak, aby byla vyloučena možnost ovlivňování přidělení věcí, kvapem se blíží především červnová (1. 6. 2019) účinnost tzv. oddlužovací novely (*[zákon č. 31/2019 Sb.](#)*).

Je tak nejvyšší čas na to, abychom se na ni my všichni, koho se může jakkoliv dotknout, začali pomalu připravovat. Prostor k tomu bude jistě i na mnoha seminářích, odborných fórech a konferencích, jejichž přípravy jsou již nyní v plném proudu, stejně jako na stránkách odborných periodik a v četných pojednáních, polemikách či komentářích, které jsou v tuto dobu již jistě rozepsané. Považujme proto, prosím, tento článek toliko za úvodní, stručné, základní a letmé seznámení s novinkami, které zmíněná novela (nejen) do insolvenčního světa přináší. Nebo spíš za definitivní potvrzení toho, že novele se už opravdu nevyhneme...

I. Oddlužovací novela není jen o insolvenci a oddlužení

Přestože celý mediální svět žije v souvislosti s oddlužovací novelou především (postupnou) „demontáží“ posledních pamětníků „starých časů“, v nichž se lidé za nesplacený dluh ještě opravdu styděli, a neodvratně se tak blíží doba, kdy bude (osobní) bankrot nominován mezi základní lidská práva, oddlužovací novela přináší změny i v dalších oblastech.

Kromě insolvenčního zákona, jemuž zákonodárci (a v případě této novely se nejedná ve vztahu k „zákonodárcům“ o literární klišé, ale o fakt, který vychází z prostého porovnání jednak textu novely „na vstupu“ do Parlamentu a na jeho „výstupu“, jednak z doby, po kterou se novelou zabývala exekutiva, a jak dlouho ji projednávali – nutno dodat že vesměs ku prospěchu věci – zejména poslanci a poslankyně), věnovali podstatnou část novely (ČÁST PRVNÍ, 141 novelizačních bodů), mění novela i exekuční řád (ČÁST DRUHÁ, 2 drobné změny v § 46 odst. 7), zákon o soudech a soudcích (ČÁST TŘETÍ, 9 novelizačních bodů týkajících se úprav generátoru přidělování insolvenčních věcí na insolvenčních soudech), zákon o insolvenčních správcích (ČÁST ČTVRTÁ, 30 novelizačních bodů jednak technického charakteru, jednak upřesňujících podmínky výkonu funkce insolvenčního správce, zejména jeho personální vybavení, a také změny některých dohledových a sankčních ustanovení) a zákon č. 296/2017 Sb. (ČÁST PÁTÁ, změna účinnosti „ostrého“ nasazení generátoru přidělování insolvenčních věcí

na insolvenčních soudech z 1. 3. 2019 na 1. 11. 2019).

V samotném insolvenčním zákoně pak novela zdaleka nemění pouze pravidla týkající se oddlužení (byť se jedná o podstatnou část novely), ale dotýká se rovněž např. změn v osobě věřitelů (§ 18), o nichž již soud nebude muset po uplynutí 3 pracovních dnů vůbec rozhodovat, ani vyhotovovat příslušná rozhodnutí, neboť se jednalo o agendu kvantitativně velmi náročnou, jež odčerpávala insolvenčním soudům významné personální kapacity, dále také povinností a činnosti insolvenčních správců (namátkou § 31 odst. 4 o povinnosti insolvenčního správce informovat soud o tom, že není zvláštním správcem, ač ten měl být do řízení ustanoven; § 40 k výkonu funkce insolvenčního správce; § 80a odst. 2 o povinnosti insolvenčního správce používat v insolvenčním řízení elektronické formuláře), započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele v případě jistoty při nájmu bytu (§ 140), úpravy pravidel vypořádání SJM (§ 274), započítání podílu na náklady správy a zpeněžení a odměnu insolvenčního správce pro (dosud nedůvodně upřednostňované) osoby odpovědné za správu domu a pozemku – zejména SVJ (§ 298 odst. 8), zefektivnění ukončování nepatrného konkursu (a také oddlužení – viz § 398 odst. 8) v podobě možnosti vydat konečnou zprávu a rozvrhové usnesení najednou [§ 315 odst. 1 písm. f)], doplnění ministerských dohledových ustanovení o možnost sankcionování nejen nezákonného nabízení a poskytování služeb v oblasti oddlužení, ale rovněž již i samotného nezákonného obstarávání, zprostředkovávání či nabízení obstarání nebo zprostředkování takových služeb (§ 418j odst. 3 a § 418k odst. 2 ve spojení s § 390a odst. 7) a hlavně – dochází ke komplexní změně ve způsobu doručování (zejména § 75 odst. 2, § 102, § 139 a další konkrétní ustanovení insolvenčního zákona), jejímž cílem bylo uspořit procesní kapacity na insolvenčních soudech, aniž by přitom byl jakýkoliv procesní subjekt na svých právech poškozen (za tím účelem byla mj. účinnost změn v doručování týkající se zrušení oznamování o zahájení insolvenčního řízení zejména veřejnoprávními institucím v § 102 a zrušení obdobného oznamování o vydání rozhodnutí o úpadku v § 139 odložena o 3 roky, kdy by již měly mít i tyto instituce automatizované propojení na – snad nový? – insolvenční rejstřík). Principem nového (a efektivnějšího) zvláštního způsobu doručování (§ 75 odst. 2) by mělo být pravidlo, podle kterého se bude (nebude-li v zákoně stanoveno něco jiného) zvlášť doručovat pouze: 1/ dlužníku, 2/ osobě s právem podání opravného prostředku, 3/ osobě, o jejímž podání insolvenční soud rozhoduje, a 4/ osobě, která má v insolvenčním řízení něco vykonat. Automaticky tak soud již například nebude muset každé rozhodnutí doručovat insolvenčnímu správci, věřitelskému výboru ani státnímu zastupitelství, které případně do insolvenčního řízení vstoupilo.

Neméně významné změny přinesou pro praxi jistě i úpravy zmocňovacího ustanovení v § 431, jež upřesňují a rozšiřují okruh insolvenčních formulářů a jejich náležitosti. Především však nově doplněný text ukládá Ministerstvu spravedlnosti stanovit vyhláškou způsob určení hodnoty obydlí, které dlužník nebude povinen vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení (blíže viz kapitola VI).

II. Přejchodná (insolvenční) ustanovení

Oddluřovací novela nabývá účinnosti dnem **1. 6. 2019**. **Nikoliv ovšem jako celek**. O odložení účinnosti změn v doručování některým (veřejnoprávním) institucím (zrušení [§ 102](#) a [§ 139](#)) o 3 roky již byla řeč. Účinnost změn je odložena i v případě úprav týkajících se generátoru přidělování insolvenčních věcí na insolvenčních soudech v zákoně o soudech a soudcích ([ČÁST TŘETÍ](#)), jeř jsou stejně jako spuštění celého generátoru do praxe odloženy k datu **1. 11. 2019** (srov. [ČÁST PÁTÁ](#), která naopak nabývá účinnosti oproti zbytku novely již dnem vyhlášení, tj. 7. 2. 2019, a to z prostého důvodu, že původně byla účinnost zavedení generátoru přidělování do praxe stanovena zákonem č. [296/2017 Sb.](#) na 1. 3. 2019, ale bylo tedy potřeba, aby k odsunutí účinnosti na 1. 11. 2019 došlo ještě před 1. 3. 2019 – po tomto datu by to již z logiky věci nemělo smysl).

Podstatné z hlediska toho, jak bude novela aplikována na již „běžící“ insolvenční řízení, je pak formulace přechodného ustanovení v [Čl. II v ČÁSTI PRVNÍ](#) oddluřovací novely, jeř se ale týká toliko (!) změn insolvenčního zákona. Všimněme si, prosím, také, že „stará“ právní úprava, tj. znění insolvenčního zákona před oddluřovací novelou, se má podle něho aplikovat (jak bývá jinak obvyklé) nejen v řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti této novely (tj. před 1. 5. 2019), ale do tohoto data musí být v řízení vydáno i rozhodnutí o úpadku. Tedy jinak řečeno: v insolvenčním řízení zahájeném byť před 1. 6. 2019, v němž do té doby nebude zjištěn úpadek dlužníka, se bude postupovat již podle insolvenčního zákona v novelizovaném znění, a to včetně novelizovaných (či úplně nových) prováděcích právních předpisů. Stranou pozornosti insolvenční praxe by neměla zůstat ani otázka formulářů, tak hojně v insolvenčních řízeních používaných. Díky formulaci přechodného ustanovení, jeř operuje en bloc s celým insolvenčním zákonem, bude zřejmě potřeba, aby po nějaké (a to nikoliv krátké) období byly ze strany Ministerstva spravedlnosti k dispozici jak funkční formuláře vycházející z insolvenčního zákona ve znění před oddluřovací novelou, tak i formuláře nové, které by měly být insolvenční praxi k dispozici nejpozději (!) spolu s účinností oddluřovací novely.

Podotýkám také, že citované přechodné ustanovení hovoří toliko o vydání rozhodnutí o úpadku, nikoliv o pravomocném rozhodnutí o úpadku. Bude tedy zajímavé sledovat, co se stane, když rozhodnutí o úpadku vydané do 1. 6. 2019 bude následně po tomto datu na základě opravného prostředku zrušeno a věc vrácena k novému rozhodnutí soudu prvního stupně. Bude se poté v řízení postupovat již podle novelizovaných předpisů? Osobně se domnívám, že díky formulaci přechodného ustanovení by tato skutečnost vliv na volbu aplikované právní úpravy mít neměla a nadále se bude v řízení postupovat podle právní úpravy před novelou (jakkoliv se nám to třeba může zdát nepraktické). Podmínka o vydání rozhodnutí o úpadku před účinností oddluřovací novely zde totiž splněna bude. Jak k tomu ale nakonec soudní praxe skutečně přistoupí, to se budeme muset nechat všichni překvapit...

III. Konec 30% vstupní bariéry v oddlužení, ale...

V další části tohoto pojednání bych se rád věnoval již jen otázkám spojeným s oddlužením, neboť jsou to právě tyto změny, které se insolvenční praxe z hlediska podstaty diskutované materie dotknou nejvíc.

Klíčovou změnu představuje téma vnímané veřejností nejcitlivěji, a tím jsou otázky spojené jednak s **přípustností oddlužení**, tedy „přísnost“ pravidel na vstupu do oddlužení, jednak **vyhodnocení plnění podmínek oddlužení** (včetně splnění předpokladů pro osvobození dlužníků od placení zbytku pohledávek) na konci oddlužení. Mix, který oddlužovací novela nakonec přinesla, je nutno v tomto směru přes veškerá (mnohdy zavádějící, nepřesná, účelová až zbytečně poplašná) mediální vystoupení a komentáře zejména některých zástupců neziskového sektoru vnímat jako v každém případě pro-dlužnický (resp. k dlužníkům vstřícný – nikoliv ovšem celkově z hlediska všech nově přijatých změn, když některé z nich mění pravidla vysloveně v neprospěch dlužníků – kupříkladu to, že o oddlužení se bude moci dlužník pokusit až po 10 letech po předchozím úspěšném oddlužení – srov. § 395 odst. 3) a k věřitelům (alespoň do určité míry) ohleduplný (a to minimálně ve srovnání s původním – sic možná „evropsky moderním“ – ministerským návrhem). Je tak třeba konstatovat, že oddlužení se nově „otevřít“ další podstatné skupině poctivých dlužníků, kteří dnes podmínky pro oddlužení pro své tíživé poměry nesplňují, ale svoji sociální situaci by chtěli právě prostřednictvím oddlužení řešit. Přijetím oddlužovací novely tak tuto možnost nepochybně získali. Sice možná ne všichni z těch 800 000 právě exekuvovaných dlužníků, ale rozhodně významná většina ano. A dodejme, že pro zvláště citlivé sociální skupiny přinesla novela další významné úlevy (viz kapitola IV.). Ale nezapomínejme přitom na to nejdůležitější, a sice že oddlužení **vyžaduje ochotu dlužníka do něho vstoupit**. Jinak řečeno: dlužník musí chtít řešit svoji dluhovou situaci tímto způsobem. Lze jen odhadovat, kolik dlužníků ve skutečnosti tuto šanci po 1. 6. 2019 využije (o nárůstu zájmu ze strany dlužníků přitom vůbec nepochybuji – půjde jen o to, jak velký ten zájem ve finále bude).

Jaké změny tedy novela v tomto směru přináší? V první řadě skutečně **opouští** (jako předpoklad vstupu do oddlužení) **onu 30% podmínku uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů** [srov. § 395 odst. 1 písm. b)].

Druhým dechem zároveň dodávám, že tuto hranici jako (závaznou) podmínku úspěšného splnění oddlužení novela **nezavádí** (navzdory čilému mediálnímu rozruchu) **ani na konci oddlužení**. Zde vystupuje pouze v roli vyvratitelné právní domněnky, tzn. že uspokojí-li dlužník pohledávky svých nezajištěných věřitelů **alespoň z 30 %**, má se za to, **že řádně splnil i některé své další povinnosti** v průběhu oddlužení [srov. § 412a odst. 1 písm. c) *věta za středníkem*]. Stoprocentní jistotu, že soud splnění oddlužení konstatuje, dlužník ale ani tak nemá. Co když přesto nevynaložil veškeré úsilí k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů? Jsem

přesvědčen o tom, že se jedná o ryze hypotetický příklad. Chtěl jsem na něm pouze demonstrovat, jak moc se citované ustanovení v mediální diskusi přeceňuje. Jako základní pravidlo totiž na druhé straně platí to, že oddlužení splní každý dlužník, kterému po dobu 5 let od schválení oddlužení nebude oddlužení zrušeno a který neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí [srov. § 412 odst. 1 písm. h)], které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů [§ 412a odst. 1 písm. c)]. Jen stěží si tak umím za situace zpřísněné povinnosti uložené nově insolvenčním správcům anoncovat soudu okamžitě jakékoliv (negativní) anomálie v řízení (srov. § 36 odst. 3) představit v jinak bezproblémovém řízení, v němž insolvenční správce soud po celou dobu neupozorní na žádné takové zjištění, rozhodnutí soudu o nesplnění oddlužení jen proto, že dlužník neuspokojil své nezajištěné věřitele alespoň na 30 %.

Sečteno a podtrženo: **30% hranice uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů „nepřekáží“ dlužníkovi ani na počátku řízení, ani na jeho konci.**

Jsou tu ale jiné bariéry zavedené oddlužovací novelou, jejichž smysl vidím jednak v určité prevenci (tu a tam indikovaného) **nekalého počínání** některých dlužníků, jednak v zohlednění významu a potřeb některých věřitelů v tom nejširším slova smyslu.

K těm prvním důvodům řadím především „bariéry právní“, kdy soud nově zamítne návrh na povolení oddlužení tehdy, jestliže dlužník vzal v posledních 3 měsících před podáním insolvenčního návrhu svůj předchozí návrh na povolení oddlužení zpět. Jedná se očividně o prevenci před zneužíváním nástrojů insolvenčního práva zejména před hrozící exekucí, resp. obvykle před realizací již nařízené dražby.

Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení i tehdy, jestliže v posledních 5 letech před podáním insolvenčního návrhu byl předchozí návrh dlužníka na povolení oddlužení pravomocně zamítnut z důvodu, že je jím sledován nepoctivý záměr, nebo jestliže z téhož důvodu nebylo oddlužení schváleno nebo bylo schválené oddlužení zrušeno.

A konečně insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení i tehdy, jestliže v posledních 10 letech před podáním insolvenčního návrhu bylo dlužníku pravomocným rozhodnutím přiznáno osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž nebyly uspokojeny.

Korektně musím dodat (mj. i s ohledem na Vás čtenáře profesionály a odborníky), že ze všech těchto přísných pravidel připouští zákon výjimku pro situace zvláštního zřetele hodné. Doufám, že soudy budou při jejich uplatňování postupovat obezřetně a charakter výjimky zůstane zachován.

Do druhé skupiny pak řadím zejména „bariéry politické“ a „bariéru kvantitativní“. V rámci „politických“ limitů vstupu do oddlužení se nově stanoví, že insolvenční soud zamítne návrh

Asociace občanských poraden, z.s.

Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3

IČO 65998642

Tel: 284 019 220

Email: aop@obcanskeporadny.cz

www.obcanskeporadny.cz

na povolení oddlužení, jestliže lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že **dlužník nebude v průběhu oddlužení schopen splácet tzv. „superprioritní pohledávky“, mezi které se řadí 1/ hotové výdaje a odměna insolvenčního správce, resp. měsíční záloha na ně, 2/ pohledávky věřitelů na výživném ze zákona a 3/ odměna za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení.** Hrazení těchto pohledávek považoval navíc zákonodárce za natolik důležité, že soud kdykoliv během řízení schválené oddlužení zruší, jestliže dlužník nebude vlastní vinou schopen tyto pohledávky (vzniklé po úpadku – tzn. zejména běžné výživné, nikoliv dlužné výživné) v plné výši splácet.

Bariéru „kvantitativní (nebo též „bariéru 1 + 1“) pak představuje podmínka zákona o tom, že dlužník **musí být po celou dobu oddlužení schopen hradit svým věřitelům** (včetně věřitelů s pohledávkami za majetkovou podstatou a pohledávkami postavenými jim na roveň) **minimálně stejnou částku, jakou činí hotové výdaje a odměna insolvenčního správce** (jen pro připomenutí, odměna insolvenčního správce v oddlužení pouze plněním splátkového činí měsíčně 750 Kč + DPH, resp. 1125 Kč + DPH v případě společného oddlužení manželů a náhrada hotových výdajů 150 Kč + DPH měsíčně, resp. 225 Kč + DPH měsíčně v případě společného oddlužení manželů). To už může pro některé dlužníky znamenat z hlediska přístupu k oddlužení do určité míry zpřísnění (pro dlužníky s celkově nižšími dluhy, u nichž může tato podmínka v zásadě znamenat požadavek uspokojit své věřitele na víc procent, než bylo dosavadních 30 % - sami si můžete například spočítat, kolik musí dlužník s dluhem 100.000 Kč zaplatit svým věřitelům dnes a kolik to bude činit po účinnosti novely) či pro některé dlužníky dokonce vážné omezení vůbec pro samotný vstup do oddlužení (pro dlužníky se skutečně nízkými příjmy).

A kdy že tedy bude **oddlužení splněno**? Samozřejmě tehdy, pokud dlužník v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty **splatí svým nezajištěným věřitelům jejich pohledávky v plné výši** [k tomu by ostatně mělo vést veškeré dlužníkově počínání v průběhu oddlužení – srov. § 412 odst. 1 písm. h)]. Dále bude oddlužení splněno i tehdy, **jestliže dlužník splatí svým nezajištěným věřitelům v době 3 let od schválení oddlužení alespoň 60 % jejich pohledávek.** No a v neposlední řadě bude oddlužení splněno i tehdy, **jestliže dlužníku nebude po dobu 5 let od schválení oddlužení toto oddlužení zrušeno a dlužník v jeho průběhu neporuší svou povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů; má se za to, že tuto povinnost neporušil, jestliže v této době splatil nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek.** O tom jsem se zmínil již výše.

Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty pak bude splněno, **jakmile soud obdrží zprávu insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení, jestliže dlužník řádně splní všechny povinnosti stanovené v rozhodnutí o schválení oddlužení.**

Jak vidno, nová úprava tak bude znamenat změnu v přístupu soudu k rozhodování o splnění

oddlužení i osvobození dlužníka od placení zbytku pohledávek neuhrazených v průběhu oddlužení. Zatímco za současné právní úpravy (zjednodušeně řečeno) každý dlužník splnil po 5 letech oddlužení (například i ten, který uspokojil své věřitele na méně než 30 %), ne každý musel být ale následně soudem také osvobozen od placení zbytku dluhů (zejména například právě dlužník, který neuspokojil své věřitele alespoň na 30 % a neprokázal, že tento stav nezavinil), **po 1. 6. 2019 se posuzování „úspěšnosti“ dlužníka v oddlužení přesunuje o krok dříve již do fáze splnění oddlužení (viz výše), a ne každý dlužník proto musí oddlužení vůbec splnit** (zákon tak mj. soudu nově umožňuje rozhodnout o tom, že dlužník oddlužení nesplnil – srov. § 413 odst. 1). Na druhé straně ale platí i to, že dlužník, který oddlužení splní, bude zároveň téměř jistě i osvobozen od placení zbytku dluhů, a to rozhodnutím, které dokonce insolvenční soud bez dalšího spojí přímo s rozhodnutím o splnění oddlužení (§ 414 odst. 1).

IV. Osoby zvlášť zranitelné

Nápad, který se zrodil až v Poslanecké sněmovně, si klade (slovy předkladatele) za cíl *zkrácení doby oddlužení u vybraných kategorií zvlášť zranitelných osob vyloučených z pracovního trhu, které v praxi nemají možnost obstarat si jiný příjem než příjem poskytovaný státem*.

Za zvlášť zranitelné osoby zákon považuje jednak **starobní důchodce** (nárok na starobní důchod musí vzniknout **před** schválením oddlužení), jednak **osoby postižené invaliditou druhého nebo třetího stupně, a to nezávisle na skutečnosti, zda splnily podmínky nároku na invalidní důchod, eventuálně podmínky nároku na starobní důchod**.

Splní-li tedy dlužník ke dni vydání rozhodnutí o schválení oddlužení příslušné podmínky [a tyto budou – zřejmě jen (!) u starobních důchodců – platit po celou dobu schváleného oddlužení], soud následně zkrátí dobu oddlužení pro účely posouzení **splnění oddlužení na 3 roky**. Ba co více – **oddlužení bude v tomto případě splněno neohledě na skutečnou míru uspokojení věřitelů! Jedinou podmínkou pro splnění oddlužení, která je totožná jako v případě ostatních dlužníků, je skutečnost, že oddlužení nesmí být po dobu oněch 3 let zrušeno [dokonce zde absentuje i výslovná povinnost dlužníka vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů – srov. § 412a odst. 4 a odst. 1 písm. c), která by ale měla, domnívám se, jako univerzální pravidlo dle § 412 odst. 1 písm. h) nepochybně platit i v tomto případě]. A pak také musí i v případě těchto osob nepochybně platit kvantitativní bariéra („1+1“), stejně jako bariéra politická (tj. schopnost hradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, dlužné, resp. běžné výživné a odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení).**

Takto zjednodušená pravidla lze zpravidla pro tyto skupiny osob přiznat **jen jednou**. V případném dalším insolvenčním řízení téhož dlužníka by zkrácení doby oddlužení podle citova-

ných výjimek bylo možné přiznat **jen z důvodů zvláštního zřetele hodných**.

Zajímavé bude v této souvislosti sledovat i to, jak se soudy postaví k otázce společného oddlužení manželů a aplikaci pravidel chránících osoby zvláště zranitelné v případě, kdy podmínky pro ně splní pouze jeden z manželů. Domnívám se, že pro zkrácení doby oddlužení i zjednodušená pravidla pro posuzování splnění oddlužení v intencích ustanovení [§ 412a odst. 4 a 5](#) bude nezbytné, aby vstupní podmínky, tzn. **starobní důchod** nebo **invaliditu druhého nebo třetího stupně, splňovali před schválením oddlužení oba manželé**. Oba se totiž v takovém případě považují **za jednoho dlužníka** (a hrozilo by, že insolvenční řízení bude pro každého z nich trvat jinak dlouhou dobu - srov. též [§ 394a odst. 1 a zejména 3](#)). Nicméně i z důvodu, že ještě před uzákoněním společného oddlužení manželů (tj. před 1. 1. 2014) přistupovaly soudy k manželům v oddlužení nejednotně a nadto velmi nápaditě, budeme si muset počkat na to, jak soudy tuto otázku (snad v jednotě) vyřeší...

Nechci předjímat (a docela rád bych se i pletl), ale přes všechno výše uvedené mám takové tušení, že zejména v kategorii starobních důchodců, resp. osob blížících se tomuto věku, by se oddlužení mohlo stát (rodinným) hitem...

V. Návrh na povolení oddlužení

Nejen ztraktivnit žádoucí sepisování a podávání návrhů na povolení oddlužení profesionály (advokáty, insolvenční správce, exekuční správce či notáře), ale celkově zjednodušit a zefektivnit proces oddlužení v návaznosti na koncepční změny, které novela přináší, zejména v podobě odstranění významných kvantitativních bariér na vstupu do oddlužení, bylo cílem při přijímání změn souvisejících s koncepcí návrhu na povolení oddlužení.

Předně **již nebude potřeba**, aby dlužník ke svému návrhu na povolení oddlužení **přikládal** (z hlediska přípravy, sepisu a podání návrhu problematický) **seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů**. To ho ale na druhé straně v žádném případě nezbavuje povinnosti tvrdit a osvědčit svůj vlastní (hrozící) úpadek, tedy jinými slovy: **bude muset uvést alespoň 2 své věřitele a jejich pohledávky** v intencích ustanovení [§ 3 insolvenčního zákona](#). Přesto se jedná o zřejmě nejvýznamnější změnu (a zároveň zjednodušení) návrhu na povolení oddlužení. Prověřování závazků dlužníka soudem ztratilo totiž smysl zejména poté, kdy již nově soud nebude zkoumat jako podmínku oddlužení předpoklad uspokojení nezajištěných věřitelů alespoň na 30 %.

Nově **nebude potřeba dokládat ani darovací smlouvy či smlouvy o důchodu**, které se mnohdy ukázaly jen jako bezcenné podklady sloužící na počátku řízení pouze k tomu, aby byla opticky splněna ona podmínka 30 %. To, že tyto dokumenty, na nichž musel být navíc úředně ověřen podpis, nemusí nyní dlužník ke svému návrhu na povolení oddlužení dokládat, neznamená, že by mu tyto osoby nemohly s plněním oddlužení pomáhat. Bude-li to dlužník

považovat za nutné, **může je** dokonce i nadále ke svému návrhu **přiložit** (postačí samozřejmě bez ověřeného podpisu). Podstatné ale bude, aby dlužník v průběhu oddlužení mj. **vynakládal** veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů [srov. § 412 písm. h)] a aby svým počínáním **nesledoval** nepoctivý záměr [srov. § 395 odst. 1 písm. a)], resp. aby výsledky řízení nedokládaly jeho lehkomyslný nebo nedbalý přístup k plnění povinností v insolvenčním řízení (srov. § 395 odst. 2).

Pokud jde o **příjmy dlužníka**, postačí také od 1. 6. 2019, pokud dlužník **doloží k návrhu na povolení oddlužení listiny dokládající údaje o příjmech za posledních 12 měsíců** (namísto dosavadních 3 let). Svě **budoucí příjmy** musí dlužník prognózovat rovněž **pouze na období následujících 12 měsíců** (namísto dosavadních 5 let).

Z preventivních (a nepochybně i výchovných) důvodů musí dlužník ke svému návrhu na povolení oddlužení nově **přiložit i čestné prohlášení**, že byl při sepisu insolvenčního návrhu poučen o svých povinnostech v insolvenčním řízení, že v oddlužení bude řádně platit pohledávky svých věřitelů, že vynaloží veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k jejich plnému uspokojení, že bude plnit všechny povinnosti vyplývající z tohoto zákona a z rozhodnutí o schválení oddlužení a že bude přiznávat veškeré své příjmy v plné výši [§ 392 odst. 1 písm. d)].

V neposlední řadě je pak na místě upravit (rozuměj „polidštit“ a zjednodušit) i samotný formulář návrhu na povolení oddlužení.

Všechny výše uvedené změny by měly znamenat ztraktivnění sepisu a podávání návrhů na povolení oddlužení zejména pro advokáty, insolvenční správce a exekutory, neboť pracnost s tím spojená se velmi výrazně snížila, ale odměna ve výši 4 000 Kč + DPH, resp. 6 000 Kč + DPH v případě společného oddlužení manželů zůstala beze změny. Bylo by to jen dobře, neboť podíl těchto osob na službách poskytovaných v oblasti oddlužení ještě stále není dominantní (ač by se to dalo očekávat) a uvolněný prostor, jenž nestíhají „obsloužit“ ani akreditované (neziskové) osoby, tak obsazují pochybní vinkláři (pozn. autora zprávy: obecní zmocněnci) či zastřené, nežádoucí a nechvalně proslulé „oddlužovací agentury“ napojené mnohdy bohužel (ať už skrytě či otevřeně) zejména na některé advokáty. Na tato zjištění reaguje novela mj. tím, že výslovně zakazuje za úplatu nebo jiné zvýhodnění obstarat, zprostředkovat nebo nabídnout obstarání či zprostředkování sepisu a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu nebo další činnosti s tím nezbytně spojené (§ 390a odst. 7) a porušení tohoto zákazu doprovází v rámci dohledové pravomoci Ministerstva spravedlnosti i příslušnou sankcí (srov. § 418j odst. 3, resp. § 418k odst. 2).

VI. Způsoby oddlužení

Dosud byly přípustné v zásadě 3 varianty oddlužení: **1/** zpeněžení majetkové podstaty, **2/** plnění splátkového kalendáře a **3/** kombinace obou výše uvedených způsobů, ale to jen k návrhu insolvenčního správce a za výslovného souhlasu dlužníka.

Od 1. 6. 2019 budou možné toliko dva způsoby oddlužení: **1/** zpeněžení majetkové podstaty a **2/** zákonem preferované plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Jestliže totiž ani jeden ze způsobů oddlužení nezíská prostou většinu hlasů nezajištěných věřitelů, musí insolvenční soud rozhodnout v rozhodnutí o schválení oddlužení (§ 406) o provedení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, a to neohledně na souhlas či nesouhlas dlužníka, jak tomu bylo dosud.

Pokud jde o oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, došlo pouze k dílčím (a vesměs technickým) změnám v jeho pravidlech – např. zákon výslovně stanoví, že zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěžku zpeněžení zajištění (§ 398 odst. 2 *poslední věta*), popř. se výslovně určuje, kdy je toto oddlužení splněno (§ 412a odst. 2). Stejně jako v případě druhého způsobu oddlužení lze i zde, nebude-li schůze věřitelů proti, postupovat nově s odchylkami nepatrného konkursu (*srov. § 398 odst. 8*).

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen **vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení** postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně **splácet** nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (§ 398 odst. 3). Tento způsob oddlužení představuje pro dlužníka jednu obrovskou výhodu: **chrání jeho obydlí**. Nikoliv ovšem pašálně. Dlužník totiž nebude povinen vydat ke zpeněžení své obydlí, ledaže ze zprávy pro oddlužení (§ 398a) vyplýne, že jeho hodnota přesahuje hodnotu určenou podle vyhlášky [*srov. § 431 písm. h*)] násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti. Troufám si tvrdit, že oddlužovací novela bude v těchto případech (kterých ale nebude mnoho – kolik dlužníků dnes disponuje nezajištěným obydlím?) znamenat změnu v přístupu jinak pasivních věřitelů, neboť v případě, kdy věřitelé prohlašují ryzi zpeněžování, ochrana obydlí dlužníka padá.

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty není dlužník dále povinen vydat ke zpeněžení ani jiný majetek, vyplývá-li ze zprávy pro oddlužení, že by se zpeněžením tohoto majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů. Pokud bude dlužník nově žádat o změnu výše zákonné splátky, již zde nebude limit v podobě alespoň 50% uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Soud bude moci navíc upravit výši splátky i po schválení oddlužení, jestliže o to dlužník požádá pro změnu poměrů.

Naprostou novinku, jež ale zatím nenašla odezvu u příslušných (ústředních) správních orgánů, pak představuje možnost soudu uložit dlužníku (na návrh insolvenčního správce!) za účelem předcházení budoucímu úpadku povinnost využít v rozsahu nejvýše 100 hodin **služby odborného sociálního poradenství** poskytované registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. Služba se bude dlužníku poskytovat bez úhrady nákladů. Praxe ovšem zatím tápe v tom, kdo by službu měl poskytovat (a kdo to ve finále zaplatí).

VII. Oddlužení podnikatele

Zásadní problém pro insolvenční praxi, zejména při pohledu na insolvenční justici, představovala skutečnost, že právní úprava neřešila způsob oddlužení formou plnění splátkového kalendáře v případě, že dlužníkem byla fyzická osoba – podnikatel (OSVČ). A přitom se nejedná již zdaleka o případy okrajové, ale pozorujeme každoroční nárůst počtu dlužníků této kategorie i jejich celkový vzrůstající podíl mezi všemi dlužníky – fyzickými osobami. Nedostatek právní úpravy totiž znamenal, že každý soud (a dokonce i jednotlivé senáty v rámci jednoho soudu) přistupovaly k určení podmínek oddlužení i pravidel jeho průběhu odlišně – tu více ve prospěch dlužníka, jinde zase více v zájmu věřitelů. Již samu skutečnost, že se do zákona podařilo vložit ustanovení, které uvedenou problematiku sjednocuje (§ 398b), je nutno považovat za velký úspěch. Debatu nad tím, který z mnoha možných přístupů k podnikatelským příjmům v oddlužení by byl býval nejlepší, bych nyní považoval již za uzavřenou. Teď nás čeká aplikace nových pravidel na reálné podmínky a bude především úkolem soudů, jak úspěšně se nová pravidla povede uvést do života.

Princip, na němž je splátkový kalendář fyzické osoby – podnikatele postaven, je jednoduchý: v rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty uloží insolvenční soud dlužníkovi povinnost měsíčně splácet (pro první období) nezajištěným věřitelům z jeho příjmů z podnikání minimální nevratnou částku označovanou jako tzv. „zálohová splátka“. Její výši navrhne (a zdůvodní) insolvenční správce ve své zprávě pro oddlužení (§ 398a odst. 1), a to buď na základě dlužníkových minulých podnikatelských příjmů, nebo (realisticky odhadnutých) očekávaných budoucích příjmů, popř. vyjde z částky odpovídající měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Na konci každého zdaňovacího období pak musí dlužník předložit insolvenčnímu správci účetnictví či daňovou evidenci, přiznání k dani z příjmů a výpisy z účtů, popřípadě další listiny osvědčující jeho příjmy a výdaje. Insolvenční správce na základě toho následně určí splátkovou částku označovanou jako tzv. „referenční srážka“, přičemž vyjde z jedné dvanáctiny zjištěného zisku dlužníka za zdaňovací období a vypočte ji ve výši, v jaké mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (jinými slovy: ke zjištěnému zisku – logicky zřejmě po odečtení povinných odvodů – se bude přistupovat jako k čisté mzdě). Pak mohou nastat dvě situace: 1/ součet zálohových splátek splacených dlužníkem za dané zdaňovací období je nižší než součin referenční srážky a počtu měsíců, po něž v daném zdaňovacím období oddlužení trvalo; v takovém případě vyzve insol-

venční správce dlužníka k uhrazení nedoplatku ve výši rozdílu mezi těmito částkami a dlužník bude povinen nedoplatek bez zbytečného odkladu uhradit (v odůvodněných případech může soud na návrh dlužníka určit jinou výši nedoplatku), nebo **2)** součet zálohových splátek splacených dlužníkem za dané zdaňovací období je vyšší než součin referenční srážky a počtu měsíců, po něž v daném zdaňovacím období oddlužení trvalo; v takovém případě se dlužníkovi nic nevrací (v případě zálohové splátky se totiž jedná o konstrukci minimální nevratné splátky), ale dlužník může insolvenční soud pro následující zdaňovací období požádat o snížení zálohové splátky (insolvenční soud může stanovit jinou výši zálohové splátky také tehdy, jestliže o to dlužník požádá kdykoliv v průběhu oddlužení, a to pro změnu poměrů).

Zákon myslel rovněž na situaci souběhu podnikatelské činnosti a dalších příjmů. Pokud by měl dlužník mimo příjmů z podnikání také další příjmy, nepoužije se při určení výše zálohové nebo referenční srážky snížení o základní částku, která nesmí být při výkonu rozhodnutí povinnému sražena z měsíční mzdy (tzv. nezabavitelná částka), je-li tato základní částka uvažována při určení rozsahu splátky z jiného příjmu. Při určení, ze kterého z příjmů bude dlužníku základní částka ponechána, vezme insolvenční soud v úvahu zejména výši a pravidelnost dosahování jednotlivých příjmů.

VIII. Přerušení oddlužení

Důležitou novinku pro řadu dlužníků přinesla novela v podobě možnosti přerušení průběhu oddlužení, a to **až na jeden rok**. Přerušit průběh oddlužení lze **pouze jednou a jen z důležitých důvodů**, kterými může být např. plánovaný lékařský zákrok či nezbytné léčení, úraz, zahraniční mise s cílem vydělat dostatečné prostředky, péče o osobu blízkou, částečně zřejmě i rodičovská dovolená apod. **Navrhnout** přerušení může **pouze dlužník** nebo **insolvenční správce**. Jakmile důvod přerušení odpadne, rozhodne insolvenční soud (i bez návrhu) o pokračování v oddlužení. O pokračování v oddlužení nebude soud rozhodovat tehdy, jestliže bylo oddlužení přerušeno na přesně určenou dobu (např. na *3 měsíce* nebo *do šesti měsíců věku dítěte*) či do určitého dne (např. *do 30. 11. 2019*). Podstatné je, **že tato doba se nezapočítává do doby 3, resp. 5 let z hlediska splnění oddlužení** (a fakticky se tak oddlužení o dobu přerušení **prodlužuje**).

Dořešit bude v této souvislosti rovněž potřeba otázku nároku insolvenčního správce na odměnu a náhradu hotových výdajů po dobu přerušení. Možných přístupů (včetně odpovídající argumentace) je několik: od plného nároku jako v případě běžícího oddlužení, přes sníženou výši z důvodu snížené agendy až po variantu bez jakéhokoli nároku na odměnu a náhradu hotových výdajů. Osobně se domnívám, že insolvenční správce bude mít i po dobu přerušení průběhu oddlužení nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů (byť k faktické úhradě může dojít až ex post), neboť určitou pozornost (a s tím spojenou administrativu) bude muset oddlužení i tak věnovat. Otázka výše této odměny a náhrady hotových výdajů je už jiná a může záležet na přístupu toho kterého soudu či senátu – platná právní úprava umožňuje oba přístu-

py – plnou i sníženou variantu (*srov. § 38 odst. 3*). Přesto bych se v této souvislosti s ohledem na jistotu nejen na straně insolvenčních správců, ale rovněž na straně dlužníků a věřitelů přimlouval za to, aby došlo k novelizaci příslušné prováděcí vyhlášky (č. *313/2007 Sb.*) a soudy k odměnám insolvenčních správců přistupovaly jednotně (nepochybně se tím ušetří mnohé procesní kapacity na straně soudů i insolvenčních správců jinak věnované jisté odvolací agendě).

IX. Prodloužení oddlužení

I další novinka vychází vstříc zejména dlužníkům, neboť jim za účelem splnění podmínek oddlužení pro předem dané periody 3, resp. 5 let umožňuje tato období **prodloužit až o 6 měsíců (ale pouze jednou v průběhu insolvenčního řízení)**. Dlužník, který se tak přiblíží v uspokojování svých věřitelů například hranici 60 %, ale již je zřejmé, že tuto hranici „nepokoří“ v době 3 let od schválení oddlužení, může před uplynutím této periody požádat soud, aby mu „sledované“ období prodloužil např. ještě o 3 měsíce, v nichž této hranici bezpečně dosáhne. Nebýt této možnosti, dlužník plní na konci 3letého období jen na 55 % (namísto zákonem předpokládaných 60 %) by volně „proplul“ do oddlužení 5letého, aniž by s tím mohl něco dělat (varianty trvání oddlužení v případě méně než 100% uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů jsou pouze 3 a 5 let). Takto dlužník splní oddlužení v hranici 60 % např. na 3 roky a 3 měsíce. Přijatá úprava tak ve své podstatě znamená určitou omezenou flexibilitu v délce období pro splnění oddlužení uspokojením věřitelů na 60 % mezi 3 a 3,5 roky, stejně jako v případě nejdelšího období trvajícího nejméně 5 a nejvíce 5,5 roku.

X. Technické úpravy oddlužení

Do této kategorie změn patří především výslovná (a insolvenční realitou dlouhodobě požadovaná) **úprava pořadí uspokojování** pohledávek v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (*§ 398 odst. 4*) jestliže splátka nestačí k uspokojení všech pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených na roveň. V takovém případě je pořadí následující (nutno dodat, že „vítězi“ jsou zde jednoznačně věřitelé s pohledávkami na výživném): **1/** nejdříve se uspokojí odměna a hotové výdaje insolvenčního správce, poté **2/** pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku (tzv. běžné výživné), poté **3/** pohledávka za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení (*§ 390a odst. 5*), poté **4/** záloha na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce (tzv. deponace podle *§ 38 odst. 6*), poté **5/** ostatní pohledávky věřitelů na výživném ze zákona (tzv. dlužné výživné), poté **6/** náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty a nakonec **7/** ostatní pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postave-

né na roveň, jež se uspokojí poměrně. Teprve po uspokojení všech výše zmíněných pohledávek se dostane podle poměru jejich pohledávek na (přihlášené) nezajištěné věřitele. Těm lze v některých případech doporučit především trpělivost, neboť v případě dlužníků s vyšší částkou

dlužného výživného se může stát, že první peníze jim z oddlužení začnou (samozřejmě s přihlédnutím k jeho příjmům) chodit (snad jen) až s několikaměsíčním zpožděním po schválení oddlužení.

Dále došlo **k prodloužení lhůty pro přihlašování pohledávek (i v oddlužení) na 2 měsíce** a tím ke sjednocení s ostatními způsoby řešení úpadku.

Významné opatření proti obchodu s chudobou v podobě nežádoucího navyšování pohledávky o nepřiměřené úroky a smluvní pokuty představuje rozšíření kategorie tzv. **podřízených pohledávek**, za něž se nově v případě oddlužení považují také úroky, úroky z prodlení a poplatky z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku (§ 172 odst. 2). Podstatné v této souvislosti je i to, že tyto pohledávky **nemají vliv na splnění oddlužení ve 3leté, ani v 5leté variantě oddlužení**. Platí totiž, že pro splnění oddlužení v těchto variantách postačí, jestliže by požadované míry splacení pohledávek nezajištěných věřitelů bylo dosaženo bez přihlédnutí k podřízeným pohledávkám (§ 412a odst. 3). Jinak řečeno: **tyto podřízené pohledávky se tak v zásadě (až na výjimky) nebudou v oddlužení uspokojovat**.

Zákon rovněž přesně (podle převažující praxe) určil okamžik skončení přezkumného jednání v oddlužení realizovaného od 1. 7. 2017 již výhradně jen insolvenčním správcem: tento okamžik představuje skončení osobního jednání insolvenčního správce s dlužníkem (§ 410 odst. 2). To samozřejmě neznamená, že by insolvenční správce nemohl provést později „zvláštní“ přezkumné jednání. Ale i to (opět) skončí skončením osobního jednání insolvenčního správce s dlužníkem.

V souladu s evropskými požadavky musela novela rozšířit popěrné právo dlužníka v oddlužení i na zajištěného věřitele, ať už si o tom myslíme, co chceme (srov. § 410 odst. 5 a vypuštění slova „nezajištěného“).

V rámci hledání procesních kapacit u insolvenčních soudů pro očekávaný zvýšený zájem dlužníků o oddlužení po 1. 6. 2019 se přijala úprava, podle které činí v případě oddlužení lhůta ke zveřejnění vyhlášky oznamující zahájení insolvenčního řízení **3 pracovní dny ode dne, kdy takový návrh došel insolvenčnímu soudu** (pro ostatní případy kromě oddlužení pak nadále **platí obvyklá lhůta 2 hodin**); insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení a jiné dokumenty v insolvenčním spise se zveřejní v insolvenčním rejstříku nejdříve spolu s vyhláškou (§ 101 odst. 2). Tato změna znamená, že o zahájení řízení v případě návrhu na povolení oddlužení se veřejnost (tedy i věřitelé) dozvědí až s třídním zpožděním. Zároveň se ale také předpokládá, že v ideálním případě by mohlo být spolu s vyhláškou oznamující zahájení tohoto řízení vydáno i rozhodnutí o úpadku a o povolení oddlužení a celý proces

by se tak výrazně zrychlil. Při přijímání této změny se vycházelo mj. i z toho, že již dnes zde platí úprava (§ 100a), podle které může soud v případě, že má důvodné pochybnosti o důvodnosti insolvenčního návrhu podaného věřitelem (tzv. šikanózní návrh), rozhodnout o tom, že insolvenční návrh ani jiné dokumenty v insolvenčním spise se v insolvenčním rejstříku **až na dobu 7 dní nezveřejňují**. Pokud tedy odložení informace o zahájení řízení nevede v řízeních zahajovaných na návrh některého z věřitelů, v nichž reakce ani další postup dlužníka nejsou v okamžiku „utajování“ této informace známy, pak za situace, kdy dlužník sám na sebe podá insolvenční návrh, chová se v tomto směru tedy proaktivně, a žádá přitom o řešení svého úpadku oddlužením (a musí tedy ze samé své podstaty oddlužení jednat s poctivými úmysly), by posunutí okamžiku vydání vyhlášky oznamující zahájení insolvenčního řízení o 3 dny nemělo hrát jakkoliv negativní roli.

Závěr

Jsem přesvědčen o tom, že přijaté změny v oddlužení jsou (tu s menšími, tu s většími obtížemi) životaschopné a pro insolvenční prostředí celkově přínosné. Nezastírám přitom, že ne vše se podařilo tak, jak bylo původně zamýšleno, a že některé změny nebyly ovlivněny (či alespoň motivovány) hlasy potenciálních voličů. Domnívám se také, že změny takového rozsahu i významu by si zasloužily odbornou diskusi neomezenou jen na několik parných dní uplynulého léta.

Dluhová problematika totiž již několik let představuje jedno z hlavních celospolečenských témat. Diskutuje se o příčinách i důsledcích předlužení společnosti i jednotlivců, o struktuře dluhů i o chování jednotlivých aktérů procesu oddlužení. Navrhují se (mnohdy neotřelá) řešení. Přijímá se nová regulace. Přesto se tak ale obvykle děje bez toho, aby při tom diskutujícím na stole ležela analýza, výzkum, studie či alespoň odborné pojednání. Bez toho se ale nemůže nikdy jednat o nic víc než jen o další (tu více, tu méně úspěšný) experiment.

Protože se budoucím změnám zcela určitě nevyhneme a další novely se nepochybně dříve či později objeví, dovoluji si závěrem vyslovit přání, abychom na to byli po odborné stránce připraveni. Aby zde existovala platforma – odborná, reprezentativní, pestrobarevná – v níž se budou již nyní analyzovat dopady předchozích změn a v níž se budou průběžně hledat recepty na indikované neduhy. Myslím si, že insolvence, respektive všechny takto významné a rozsáhlé legislativní změny, by si prostě zasloužily průběžnější a dlouhodobější proces přípravy, projednávání i diskusí. Odborná veřejnost - insolvenční soudy, akademická pracoviště, profesní skupiny a spolky, insolvenční správci, advokáti i věřitelé, zejména ti institucionální - jsou na to, troufám si tvrdit, připraveni.

Velmi bych se proto přimlouval za to, aby každá, nejen ta příští novela, která nás v návaznosti na evropskou legislativu nepochybně čeká, byla připravována už trochu jinak...

Pozn. : autor je soudce a místopředseda Krajského soudu v Českých Budějovicích

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>
(náhled 20.4. 2019)

2) Malý dopravní význam aneb které komunikace (chodníky) nepodléhají povinné zimní údržbě?

Často se setkávám s názorem, že obec jako vlastník chodníku (místní komunikace) ¹⁾ takřka vždy odpovídá za škodu (újmu), kterou chodec utrpěl následkem pádu na zledovatělém či jinak neupraveném povrchu chodníku. Tento mýtus mající prapůvod v laické interpretaci tzv. „chodníkové novely“ z roku 2009 ²⁾, která definitivně přenesla odpovědnost z vlastníků sourodních nemovitostí na vlastníky komunikací ³⁾, žije dále svým životem. Ohledně této odpovědnosti je však nutné konstatovat, že obce, příp. správci ⁴⁾ komunikací za škodu (újmu) chodce následkem jeho pádu na chodníku právně odpovídají jen v nepočitelných případech.

Nicméně poněkud širší problematika odpovědnosti za škodu zapříčiněnou *závadou ve schůdnosti* obsažené v zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích („*silniční zákon*“) přesahuje záměr tohoto příspěvku ⁵⁾, jímž je přiblížit čtenářské obci závěry aktuálního rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR vyjadřujícího se k **oprávnění obcí nezajišťovat schůdnost ⁶⁾ vybraných úseků chodníků v zimním období a jeho limitům**. Vráťím-li se k předmětu příspěvku, z povinnosti obcí k zimní údržbě chodníků existují **výjimky**, ty však mají své normativní limity.

Právní úprava povinnosti obcí k zimní údržbě chodníků a přípustné výluky z ní

Východiskem ošetřování chodníků v zimním období je ústavněprávní zásada „vlastnictví zavazuje“ zakotvená čl. 11 *odst. 3 věty první Listiny základních práv a svobod*, jež se v rovině tzv. jednoduchého (podústavního) práva – silničního zákona promítá do zatížení vlastníků (obcí) vybraných komunikací ⁷⁾ břemenem spočívajícím v jejich **zákonné povinnosti pečovat o svěřené pozemní komunikace**, aby byly tyto komunikace bezpečné pro osoby, které je užívají. Důvodem je i veřejný zájem na existenci a fungování sítě pozemních komunikací ⁸⁾. Minimální obsah této pečovatelské povinnosti vlastníka je rámcově vymezen pod pojmem „správa“ komunikace (dle § 9 *odst. 1 silničního zákona*) zahrnující zejména její pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy, a je dále podrobně konkretizován vyhláškou č. 104/1997 Sb., *kteřou se provádí silniční zákon* (dále jen „**vyhláška**“). V zimním období (listopad až březen) zajišťuje vlastník, příp. prostřednictvím správce, schůdnost komunikací tzv. zimní údržbou podle zpravidla předem schváleného plánu zimní údržby ⁹⁾, k němuž staví další podrobnosti vyhláška.

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

Vlastník komunikace však nemá zákonnou povinnost udržovat **veškeré** chodníky schůdné ¹⁰⁾. Ve snaze nalézt kompromis mezi zajištěním bezpečného pohybu chodců na straně jedné a reálností odstraňování faktických důsledků nepříznivých povětrnostních vlivů za zimních podmínek ¹¹⁾ (vč. technických, personálních možností správců i časových limitů k jejich zmírnění či odstranění) na straně druhé zákonodárce připustil legální možnost obcí vyjmout **za určitých podmínek některé** komunikace z této zimní údržby a **částečně** tak omezit rozsah povinnosti k výkonu správy komunikací.

Výluky z povinnosti k výkonu správy komunikace pro malý dopravní význam

Silniční zákon v § 27 odst. 5 totiž výslovně zmocňuje obec, aby u těch úseků chodníků, u nichž sama shledá **malý dopravní význam** ¹²⁾, nezajišťovala schůdnost *odstraňováním sněhu a náledí*, a to za předpokladu, že jejich úseky vymezí svým nařízením ¹³⁾. Judikatura tento postup dlouhodobě akceptuje a nepovažuje to za porušení právní povinnosti ani za porušení obecné prevenční povinnosti ¹⁴⁾. K uvedeným výlukám nejsou obce povinny; pokud tak neučiní, stíhá je povinnost v zásadě plošného úklidu k zajištění schůdnosti.

Klíčová otázka zní, **co je komunikace (chodník) s malým dopravním významem?** Jelikož zákon ponechává s ohledem na předpokládanou lokální znalost a praktické potřeby obcí selekci „dopravně nevýznamných“ komunikací na obcích, **aniž by právní úprava závazně definovala typologii významnosti komunikací (chodníků), co je dopravně (ne)významná komunikace, příp. podle jakých kritérií lze odlišit dopravně (ne)významné komunikace**, vzniká zde interpretační kámen úrazu, jehož faktickým důsledkem jsou právní spory mezi obcemi (příp. správci) a chodci utrpěvšími újmou na zdraví po pádech na těchto z údržby vyloučených komunikacích o to, zda objektivně šlo o komunikaci s *malým dopravním významem*, či nikoliv, a zda tedy obec překročila zmocnění jí dané silničním zákonem.

Právní řešení sporné otázky dopravní (ne)významnosti té které komunikace pak Ústava ¹⁵⁾ ponechává na soudcích obecných soudů, kteří mají v rovině konkrétní kontroly norem ve smyslu čl. 95 odst. 1 Ústavy posoudit, **zda obec vyloučením určité komunikace ze zimní údržby (ne)překročila zákonné zmocnění**, a pokud zde shledají exces, pak podzákonný právní předpis, tj. „výlukové“ **nařízení obce nepoužijí** ¹⁶⁾.

Nejvyšší soud ČR upřesnil pravidla k určení dopravně významné komunikace

K nastíněné problematice seberegulačního omezení povinnosti obcí ke správě komunikací ve smyslu § 27 odst. 5 *silničního zákona* se nedávno vyjádřil Nejvyšší soud ČR ¹⁷⁾, který v rozsudku ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 1481/2017, **částečně překlenul absenci právně závazných pravidel k určení dopravně významné komunikace** a vnesl do vágní regulace více právního světla.

Konkrétně se jednalo o případ zraněné chodkyně, která v centru hl. m. Prahy uklouzla na namrzlém a neposypaném chodníku, jehož stav byl v celém úseku nedobrý, aniž by se nějaká jeho část celkovému (nedobrému) stavu vymykala. Nejvyšší soud ČR na úvod své právní argumentace rekapituloval recentní judikaturu Nejvyššího soudu ČR o tom, že právní úprava obsažená v silničním zákoně zakládá objektivní odpovědnost bez ohledu na protiprávnost a zavinění, která je ovšem spojena jen s výskytem závady ve sjízdnosti či schůdnosti, přičemž nevyloučil ani případnou obecnou odpovědnost vlastníka (příp. správce) komunikace za konkrétní porušení právní povinnosti s presumovaným zaviněním dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „**občanský zákoník**“) ¹⁸⁾.

V této souvislosti Nejvyšší soud ČR připomněl, že předpoklady objektivní odpovědnosti (tj. odpovědnosti za výsledek) a předpoklady odpovědnosti obecné (tj. odpovědnosti za zaviněné porušení právní povinnosti) nejsou totožné a totožné nejsou ani podmínky, za nichž se lze odpovědnosti zprostit. Zkoumání podmínek odpovědnosti žalovaného podle [§ 420 zák. č. 40/1964 Sb.](#) (dále jen „**sOZ**“) – porušení právní povinnosti, vznik škody a vztah příčinné souvislosti mezi nimi – proto není vyloučeno. Porušením povinnosti při péči o stav komunikace může být v těchto souvislostech buď porušení tzv. generální prevence ve smyslu [§ 415 sOZ](#), či porušení pravidel pro zimní ošetřování chodníků, jsou-li stanovena v normativním aktu.

Nejvyšší soud ČR taktéž opětovně odkázal na již svůj zmíněný rozsudek pod sp. zn. **25 Cdo 684/2012**, avšak vytknul odvolacímu soudu **nesprávnost** závěru o tom, že pokud žalovaná obec určila předmětnou ulici svým obecně závazným předpisem jako komunikaci *malého dopravního významu*, je tím automaticky vyloučen závěr o porušení povinnosti zajišťovat její zimní údržbu. Soud má v obdobných sporech opřít svůj závěr o porušení právní povinnosti z hlediska obecné odpovědnosti vlastníka komunikace **též o právní posouzení, zda vyřazená komunikace je místem způsobilým k provedení výluky v zimním úklidu**, resp. zda se jednalo o komunikaci *malého dopravního významu*, protože jedině ohledně komunikace takového charakteru může být vlastník povinnosti zimní údržby zproštěn.

Zdůraznil, že pokud vlastník zařadí mezi dopravně *nevýznamné* komunikace i takovou, která do této kategorie **nepatří, jde o postup v rozporu se zákonem**, který v konečném důsledku znamená porušení právní povinnosti ¹⁹⁾ ve smyslu [§ 420 odst. 1 sOZ](#), **není-li na tomto základě komunikace vůbec udržována** ²⁰⁾.

Obecně Nejvyšší soud ČR připomněl, že povinnost zimního úklidu kladená na vlastníka komunikací obecně již z titulu jeho vlastnictví nemůže být bezbřehá či dokonce absolutní a nemůže jej nezvladatelně zatížit ²¹⁾, a proto nemusí udržovat veškeré své místní komunikace schůdné, avšak **k výjimkám musí mít opodstatněný důvod**. Ten mu dává silniční zákon tím, že umožňuje **v zájmu řádné údržby skutečně potřebných míst vyřadit** z této povinnosti komunikace **dopravně druhořadé**, tedy zejména takové, které se nacházejí v **místech zříd-**

ka používaných či jinak nevýznamných.

V dané kauze proto Nejvyšší soud ČR shledal jednání obce v rozporu se silničním zákonem, když žalovaná obec v rozporu se zákonným předpokladem malé dopravní významnosti komunikace **nesprávně vyloučila** úsek chodníku v ulici (Na Perštýně) ústící do jedné z nejznámějších a nejfrekventovanějších pražských tříd (Národní) s řadou historických památek, kulturních zařízení i jinak společensky významných budov a jsoucí nejkratší spojnici mezi historickým centrem a stanicí MHD (metro, tramvaj) **z plánu zimní údržby chodníku, která tak nebyla zajištěna**. Ani okolnost, že lze ulici obejít, nesnižuje její význam natolik, aby odůvodňoval vynětí z povinnosti zimní údržby. Jelikož předmětná ulice nebyla komunikací malého dopravního významu, nesměla obec využít postupu upraveného v § 27 odst. 5 silničního zákona a ve vztahu k ní měla povinnost zimní údržbu provádět; jestliže tak obec neučinila, porušila právní (zákonnou) povinnost dle § 420 sOZ²²⁾.

Následky protiprávního jednání obce a aktivita poškozeného chodce

Pro úplnost lze dodat, že jsou-li krom výše uvedeného porušení naplněny i další předpoklady vzniku nároku poškozené na náhradu újmy²³⁾, pochopitelně to nevylučuje možnost snížení, či dokonce vyloučení povinnosti obce jako škůdce k náhradě újmy v důsledku **spoluúčasti** (spolupůsobení) **poškozené** na škodě (újmě) ve smyslu § 2918 občanského zákoníku, kterou může v rámci procesní obrany namítat a prokazovat škůdce. Stejně tak je nutné zkoumat, resp. by měla poškozená prokázat, nakolik dostala své povinnosti předejít vzniku újmy²⁴⁾, tj. **zda dodržela svou prevenční povinnost**, resp. **základní povinnosti chodce v zimním období**²⁵⁾.

Význam rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR a úvahy *de lege ferenda*

Byť citované **rozhodnutí** Nejvyššího soudu ČR (sp. zn. 25 Cdo 1481/2017) znamená **jistý posun** ve výkladu toho, co lze a co nelze považovat za dopravně významnou komunikaci, vnímám to jako možná až příliš **opatrný přístup Nejvyššího soudu ČR**, neboť typová demonstrace akceptovatelných výluk omezujících se jen na *dopravně druhořadé komunikace (...)*

v místech zřídka používaných či jinak nevýznamných je pro praktické použití nedostatečná. Pokud právní úprava nedává jednoznačnou odpověď, pak vlastníci komunikací (obce) musí čekat na judikaturní návod, které komunikace smí vyloučit ze zimní údržby v přesvědčení o pravděpodobnosti hraničící s jistotou, že v konkrétních případech úseků komunikací nejednají protiprávně. Navzdory kritickému doktrinálnímu názoru²⁶⁾ bych se nezdřáhal výslovně rozšířit poněkud strohý výčet typů vyloučených komunikací i o další komunikace, jejichž používání je objektivně méně časté či průměrné, avšak bez přímé vazby na důležité objekty institucionální (úřady, správní centra), dopravní (nádraží, dopravní uzly, stanice MHD a linkové dopravy) či občanské vybavenosti (obchody, sportovní, kulturní, zdravotnická zařízení atp.),

kteř by se nacházely přímo na komunikaci či na konci komunikace jako spojnice k nim. Pokud bychom totiž akceptovali možnost výluk jen u *zřídka používaných* či *jinak nevýznamných* komunikací, pak by to – dovedeno do praktických důsledků – znamenalo, že by obce směly vyloučit ze zimní údržby jen ty chodníky, v jejichž okolí nebydlí žádní či takřka žádní obyvatelé, což je při rozsáhlosti městské zástavby téměř nemožné. Pak by zmocňující norma § 27 odst. 5 silničního zákona zaváděla obsolenci (pozn. autora zprávy: neúčinnost právní normy, která je ale stále formálně platná, protože nebyla předepsaným způsobem zrušena), neboť by obec postrádala „vyloučeníhodné“ komunikace.

Správa komunikační sítě větších měst v zimním období zahrnuje mj. údržbu stovek či tisíců (úseků) chodníků ²⁷⁾, rychlá reakce na spád sněhu vyžaduje značné logistické úsilí vlastníků (příp. správců), a proto – ve shodě s názorem Nejvyššího soudu ČR – je nutné předem transparentně identifikovat místa, u nichž je zimní (a řádná) údržba *skutečně potřeba*, a odlišit od ostatních, aby tak síť *důležitých* pozemních komunikací ve veřejném zájmu skutečně fungovala a neprováděla se byť plošně celoměstsky, avšak ve svém důsledku jen povrchně ²⁸⁾ (rozuměj: neřádně) a se značnými prodlevami.

Než však čekat na budoucí judikaturní kazuistiku, domnívám se, že k naplnění žádoucí právní jistoty je **namíste doplnit stávající právní úpravu obsaženou v silničním zákoně anebo vyhláске o parametry buď výslovně určující, či alespoň umožňující typově určit komunikace s malým dopravním významem**, aby tak mohly být nejen vodítkem pro obce k jejich jednoznačnému určení, ale i vhodnou prevencí před některými, mnohdy zbytečnými spory obcí a poškozených chodců.

---

¹⁾ Pojem „chodník“ není v českém právním řádu vymezen, proto je nutné výraz chodník chápat shodně jako v běžném životě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2013, sp. zn. 1 As 76/2013). Pohledem silničního zákona, může být chodník samostatnou místní komunikací (podkategorie pozemní komunikace) či součástí místní komunikace, přiléhá-li chodník k ní. Chodník může být i účelovou komunikací, na niž se nevztahuje odpovědnostní režim dle silničního zákona. Pro zjednodušení dalšího výkladu budu v tomto příspěvku „chodník“ považovat výlučně za samostatnou místní komunikaci, příp. jej ztotožňovat s pojmem „komunikace“.

²⁾ Novela (zák. č. 97/2009 Sb.) silničního zákona účinná od 16. 4. 2009.

³⁾ Pro úplnost je vhodné uvést, že dle § 9 odst. 1 silničního zákona není stavba pozemní komunikace (s výjimkou účelové komunikace) součástí pozemku a je tedy samostatnou věcí, což je odchylkou od superfiální zásady obsažené v ust. § 506 občanského zákoníku.

⁴⁾ Výkon správy pozemní komunikace (zde chodníku) může být v daném místě zajišťován prostřednictvím správce za podmínek definovaných v § 9 odst. 3 silničního zákona (např. v

hlavním městě Praze jím je Technická správa komunikací hl. m. Prahy, a.s.). Tento správce je pak za případné škody dle § 27 odst. 6 silničního zákona odpovědný a obec jako vlastník (jen) ručí za splnění povinnosti k náhradě škody.

⁵⁾ Příspěvek se zabývá jen dílčími aspekty schůdnosti chodníků a záměrně pomíjí či zjednodušuje problematiku sjízdnosti, správců komunikací atp.

⁶⁾ Chodník je ve smyslu § 26 odst. 2 silničního zákona schůdný, jestliže umožňuje bezpečný pohyb chodců, kterým je pohyb přizpůsobený stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu těchto komunikací a povětrnostním situacím a jejich důsledkům.

⁷⁾ Konkrétně místních komunikací, silnic a dálnic.

⁸⁾ Srov. bod 90 nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2315/15 (dále jen „Nález“).

⁹⁾ Např. plán zimní údržby komunikací hl. m. Prahy pro období 2018 až 2019 byl schválen usnesením Rady hl. m. Prahy č. 2548 ze dne 2. 10. 2018.

¹⁰⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 684/2012.

¹¹⁾ K tomu § 26 odst. 5 silničního zákona: Povětrnostními situacemi a jejich důsledky, které mohou podstatně zhoršit nebo přerušit sjízdnost, jsou vánice a intenzivní dlouhodobé sněžení, vznik souvislé námrazy, mlhy, oblevy, mrznoucí déšť, vichřice, povodně a přívalové vody a jiné obdobné povětrnostní situace a jejich důsledky.

¹²⁾ § 42 odst. 2 písm. d) vyhlášky u těchto komunikací vychází z jejich „dopravní bezvýznamnosti“.

¹³⁾ Např. nařízením Rady hl. m. Prahy č. 18/2010 Sb. hl. m. Prahy, o vymezení úseků místních komunikací a chodníků, na kterých se nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí, ve znění pozdějších předpisů (nařízení).

¹⁴⁾ Již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 684/2012: „Není-li místní komunikace malého dopravního významu zařazena do plánu zimní údržby města, nejedná se o porušení právní povinnosti ani o porušení obecné prevenční povinnosti (§ 415 obč. zák.), jestliže komunikace nebyla v zimě od sněhu a náledí ošetřena.“

¹⁵⁾ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

¹⁶⁾ K tomu např. nálezu Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 35/04, příp. bod 97 shora uvedeného Nálezu.

¹⁷⁾ Konkrétně 5. soukromoprávní senát pro náhradu škody (Marta Škárová, Petr Vojtek a Robert Waltr).

¹⁸⁾ Což je mj. v rozporu s argumentací pod body 100 a 102 Nálezu: „Tato speciální právní úprava tak činí aplikaci obecných ustanovení o odpovědnosti podle občanského zákoníku nadbytečnou.“

¹⁹⁾ V poměrech nového občanského zákoníku půjde o porušení zákonné povinnosti ve smyslu ust. § 2910.

²⁰⁾ Dle mého názoru zde mělo být přesněji vyjádřeno, že jde o (i) porušení silničního zákona (§ 27 odst. 5) spočívající v nezákonném vyřazení dopravně významné (či nikoliv nevýznamné) komunikace, s nímž však není spojen vznik povinnosti žalované obce k náhradě škody (újmy), neboť „vyřazení“ samo o sobě žádnou škodu (újmu) způsobit nemůže, a o (ii) porušení silničního zákona (§ 9 odst. 3) spočívající v nezajištění zimní údržby komunikace, s níž může být spojen vznik povinnosti žalované obce k náhradě škody (újmy).

²¹⁾ Obdobně též rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 25 Cdo 5641/2016.

²²⁾ Přesněji řečeno § 9 odst. 3 silničního zákona ukládajícího povinnost mj. údržby komunikace (chodníku).

²³⁾ Předpoklady pro vznik povinnosti k náhradě způsobené škody (újmy) jsou protiprávní jednání škůdce spočívající v porušení zákonem stanovené povinnosti, vznik škody (újmy), která je v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním, a zavinění, které se předpokládá ve formě nedbalosti (ust. § 2911 občanského zákoníku).

²⁴⁾ Srov. bod 96 Nález a usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 9. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2487/2017.

²⁵⁾ Např. ust. § 2900 občanského zákoníku, ust. § 19 silničního zákona, ust. § 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích, bod 96 Nálezu.

²⁶⁾ Černínová, M., Černín, K., Tichý, M. Zákon o pozemních komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015 (k ust. § 27 silničního zákona): „Podotkněme ještě, že obec by měla z údržby vyloučit pouze takové místní komunikace, které skutečně mají jen malý dopravní význam. Nezákonná je z tohoto pohledu praxe některých měst, která kvůli úspoře finančních prostředků vylučují z údržby chodníky na frekventovaných ulicích uvnitř zástavby.“

²⁷⁾ U hl. m. Prahy jde každoročně o plochu o rozloze cca 1400 ha nemotoristických komunikací a chodníků.

²⁸⁾ S ohledem na reálné možnosti vlastníka (příp. správců).

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/maly-dopravni-vyznam-aneb-ktere-komunikace-chodniky-nepodlehaji-povinne-zimni-udrzbe-109079.html>
(náhled 18.4. 2019)

V.

Nové právní předpisy

Ve sledovaném období od 22. 3. 2019 do 24.4. 2019 bylo vydáno celkem 34 předpisů a obdobných závazných aktů českého právního pořádku, z toho 6 sdělení ministerstva a jiných oprávněných orgánů, 0 sdělení úřadů, 2 sdělení Státní volební komise, 5 nařízení vlády, 12 vyhlášek, 8 zákonů, 0 úplné znění zákona, 1 nález Ústavního soudu, 0 sdělení Ústavního soudu, 0 ústavní zákon, 0 usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, 0 Rozhodnutí vlády České republiky, 0 Rozhodnutí prezidenta republiky, 0 Rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky, 0 Zákonné opatření Senátu a 0 Usnesení Poslanecké sněmovny o schválení zákonného opatření Senátu.

Za monitorované období byly schváleny a publikovány ve Sbírce zákonů m. j. některé předpisy, které se mohou úzce dotýkat činnosti OP a doporučuji je tedy zaznamenat a doplnit jimi vedený archiv potřebných právních předpisů jednak pro operativní poskytování poradenských služeb a jednak pro informaci.

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 92/2019 Sb., o rozhodné částce pro určení celkové výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů - rozhodná částka pro určení celkové výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci je pro období od 1. května 2019 do 30. dubna 2020 částka 31 885,- Kč.

Nařízení vlády č. 91/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách) - v § 2 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), se slovo „součet“ nahrazuje slovy „dvojnásobek součtu“. **(Znění § 2 před změnou:** „Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 věty první

*občanského soudního řádu srazí bez omezení, činí **součet** částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu.“)*

Pozn.) text psaný *zelenou kurzivou* je citace znění ustanovení z právního předpisu nebo výňatek z textu související literatury či výňatek z textu rozhodnutí orgánu anebo upozornění na odkaz ustanovení právního předpisu nebo dotčeného dokumentu

Zpracoval: JUDr. Karel J a r e š

Dne 25. dubna 2019